

Pia Kauma kok ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä keliakiakorvaukseen 16 vuotta täyttäneille henkilöille, joille on ehdottoman välttämätöntä käyttää gluteenittomia tuotteita (15 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Keliakia on vakava, perinnöllinen, parantumaton autoimmuunisairaus, jonka ainoana hoitona on elinikäinen, ehdottoman tarkka gluteeniton erityisruokavalio. Jo hyvin pienet määrät gluteenia ruokavaliossa riittävät käynnistämään ohutsuolta vaurioittavan reaktion ja vaarantamaan keliakiapotilaan terveyden. Hoitamaton tai huonosti hoidettu keliakia lisää riskiä sairastua moniin muihin vakaviin sairauksiin, kuten osteoporoosiin, anemiaan, masennukseen ja suoliston syöpään.

Hoitamaton keliakia aiheuttaa monenlaisten vatsavaivojen lisäksi myös lapsettomuutta, hermosto-oireita, nivelsairauksia ja lapsilla kasvuhäiriöitä ja murrosiän viivästymistä. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa on luvattu selvittää ruokavaliokorvauksen tarpeellisuus ja tuoda selvitys eduskuntaan syksyllä 2020. Painavasta hallitusohjelman kirjauksesta huolimatta selvitys ei ole vielä saapunut eduskuntaan.

Hallitus poisti vuoden 2016 alusta keliakikkojen ruokavaliokorvauksen, jota keliakiaa sairastavat olivat voineet hakea vuodesta 2002 lähtien gluteenittomasta ruokavaliosta aiheutuvien merkittävien lisäkustannusten kattamiseksi. Ennen korvauksen poistamista keliakiakorvauksen määrä oli 23,60 euroa kuukaudessa 16 vuotta täyttäneille ja sitä vanhemmille keliakikoille.

Keliakikkoja ei olla tilastoitu keliakiakorvauksen poistamisen jälkeen, mutta Keliakialiiton arvon mukaan vuonna 2020 Suomessa on 44 000 keliakiaa sairastavaa henkilöä. Keliakia voidaan todeta mittaamalla verestä keliakian vasta-aineet, tutkimalla koepala ohutsuolesta tai ihokeliakiassa tutkimalla koepala iholta.

Keliakialiiton mukaan vuonna 2019 keliakian hoitoon määrätty gluteeniton ruokavalio aiheutti ylimääräisiä kustannuksia 59 euroa kuukaudessa eli yhteensä 708 euroa vuoden aikana. Keliakia on autoimmuunisairaus. Useisiin autoimmuunisairauksiin on käytössä lääkehoito ja yhteiskunta tukee niiden hoitoa lääkkeiden erityiskorvauksella (65 % tai 100 %). Keliakikon lääkkeenä toimii gluteeniton ruokavalio, minkä vuoksi se tulee rinnastaa lääkärin määräämään lääkehoitoon ja keliakikoiden ruokavaliosta tulevat lisäkustannukset tulee rinnastaa muiden vaikeiden ja pitkäaikaisten sairauksien lääkekorvauksiin.

Talousarvioaloite TAA 114/2020 vp

Keliakia on myös perinnöllinen tauti, mistä johtuen keliakiakorvauksen merkitys sairauden hoitamisen kannalta korostuu erityisesti perheissä. Lapsiperheiden ohella keliakiakorvauksen erittäin tärkeä merkitys korostuu erityisesti pienituloisten, opiskelijoiden, työttömien ja eläkeläisten kohdalla. Huomioitavaa myös on, että hoitamattomasta tai huonosti hoidetusta keliakiasta aiheutuneet lisäsairaudet aiheuttavat yhteiskunnalle merkittäviä lisäkustannuksia lääkärikäynteinä, tutkimuskuluina, lääkekorvauksina ja sairauspoissaoloina.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 15 000 000 euroa momentille 33.40.60 keliakiakorvaukseen 16 vuotta täyttäneille henkilöille, joille on asianmukaisesti määritellyn keliakian tai ihokeliakian takia ehdottoman välttämätöntä käyttää gluteenittomia tuotteita.

Helsingissä 16.10.2020

Pia Kauma kok

Heikki Vestman kok